

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput XLII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

summam illam pecuniæ magno animo recusarunt. Habes exiguum munus admissum, & grande recusatum, duobusq; exemplis expressum, & quasi delineatum vides modum, quo & in accipiendo & in recusando vtuntur. Accipiunt ergo res tenues, magnasq; recusant; non rebus sed regularum suarum permissu vel interdicto ducti. Vir bonus & rectus, cui ex vsura vel obolum quidem ad se delatum accipere religio sit, saluo officio admittet mille aureos sibi muneris datos, quem si quis dicat, recusare exiguum amore & dulcedine maioris, is calumniator erit. S. Petrus seueris, minacibusq; verbis repudiavit pecuniam à Simone Mago sibi oblatam, quam probabile est haud adeo magnam summam confecisse: & tamen ille idem Petrus seuerissimè puniuit Ananiam & Sapphiram, quod totam æris ex agro reducti summam non attulissent. Dicēsne, quòd recusarit exiguum munus Simonis Magi, vt adipisceretur maius ab istis? Recusauit paruum, quia non licebat pro rebus sacris pecuniam accipere: exegit magnum, quia decebat illud reddere Deo, cui per votum erat consecratum. Cæterum si apud Iesuitas videres libros, in quibus bene de se meritum nomina consignant, reperires multò plures, qui exigua stipe, quàm qui magnis muneribus eos sui fecerunt memores.

Act. 8. et 5.

CAPVT XLII.

*Quantam pecuniæ summam Iesuitæ colligerent,
si à scholasticis & aliis mercedis loco
aliquid acciperent.*

EQVE illud præterierim, te falsò, fallaciter & sophisticè loqui & agere, cùm dicis Iesuitas recusare parua, quando recusant duos aureos illius scholasticæ mercedis, quam Landy Parisien-

ses vocant, aut quinque asses pro vno sacro, duos solidos pro confessione audita, centum aut plures aureos pro concionibus, duos solidos pro ingressu in Collegium, & pro id genus alijs. Nam licet quaelibet harum summarum seorsim & per se considerata sit exigua; omnes tamen simul coniunctæ grandem & memorabilem summam efficiunt. Lutetiæ, exempli gratia, Iesuitæ erudiebant in suis scholis duos scholasticorum millia; duo aurei mercedis illius literariæ, pro quolibet capite ascendunt ad summam duodecim millium librarum quotannis, non numeratis plerisque Principibus, maiorumque gentium ac familiarum adolescentibus, quorum magna isthic copia, & quiuis pro sua parte quinquaginta, centum, aut ducentos aureos dedisset. Candelæ, pro quibus quisque dat monetam illam Gallicanam, quam *teston* seu *testile* appellant, efficiunt summam 2000 & 500. librarum, vel circiter: duo solidi pro porta seu ingressu singulis mensibus, à duobus millibus scholasticorum, efficiunt bis mille, & quadringentas libras annui proventus. Quinque solidi pro quolibet sacro quotidie, triginta aut pluribus Sacerdotibus in eiusmodi Collegiis sacrificantibus, efficerent bis mille & septingentas libras. Confessiones & conciones maiorem adhuc summam. Omnibus ergo computatis & ad trutinam reuocatis tota prædicta summa superaret viginti duo millia librarum anniuersarij redditus, quo Collegium Parisiense lautè vitam agere potuisset.

Cæterorum verò Collegiorum vel infimum seruata proportionem acciperet à suis scholasticis quatuor millia librarum: quo fit, vt in vniuersum ad Iesuitas plusquam centum millia librarum quotannis peruenirent. Hocine est, Arnalde, quod Iesuitæ re- iudicio tuo duos solidos aureosue nummos contemnere? cufant, quam es Videturne tibi ista summa adeò exigua? Negarène potest-
orum redditus, ris satis idoneam esse ad corroborandum caballum Hispanicum

nicum, satisq; numerosam ad reparandam, piceq; & resina oblinendam, nauem Iesuiticam; vt in Indiam trahat, auriq; tot myriadas expiscetur? Si Iesuitæ ad rem, & numos tam attenti essent, & tam acres ad prædam, tam famelici, tam sitibundi, tantî Tantalî & tam ingeniosi ad excogitandas opum comparandarum rationes, vt tu vociferaris; putasne fore, vt rationem tam facilem & expeditam immensas gazas corradendi contemnerent: rationem, inquam, tam securam, omnisq; periculosa alex expertem? Neq; quisquam reperiretur, cui hoc molestum accideret, quin potius permultis gratum foret: suppeteret enim illis modus muneribus & honorariis filios suos cõmendandi, & in gratiam apud Magistros ponendi, nec rarò vidi quosdam agrè ferre, cùm pecunias à se oblatas recusari viderent. Tu ipse, qui didactra & literarias mercedes approbas, simulq; extraordinarias etiam pecunias domo missas, *vnde toga niteat*, dilaudas, nihil utiq; inuenires, quod meritò culpares.

Pro certo igitur statuendum est, Iesuitas cùm omni huiusmodi emolumento spontè & libenter careant, non adeò inexplibili diuitiarum cupiditate teneri, vt tu mentiris; sed paupertatis religiosæ amatores esse. Qui finem aliquem sibi præstituit, is etiam de idoneis mediis seriò deliberat: nam qui ad eruditionem tendit, ille doctorum hominum coetus obit, & Magistris omni doctrinarum genere ex cultis sedulam operam nauat. Qui opes appetit, emporia & mercatus frequentî conuenarum multitudine frequentari solitos indefesso studio adit. Cùm igitur Iesuitæ tua sententiâ, adeò sint industrii, solertes, sagaces, vigilantes & infatigabiles, finemq; vnicum propositum habeant, nempe magnam opum vim & Cræsi Midæq; thesauros; quî sit, quòd tam præclara media ditescendi neglexerint? cur non vbiq; & omnibus suis Collegiis Conuictorum contubernia coniun-

gunt? cur ea, vbi cunq; licet, renuunt & respuunt? Sed & alius opes parandi restat modus. Cur non etiam ex funeribus aliquid corradunt? Cur non occupant se curandis funeribus & sepulturis? Cur non totum faciunt, vt totum rapiant? Cur ex omnibus mediis minora, difficiliora, & vulgi iudicio, minùs tuta elegerunt? Quod genus eleemosynæ, quæ pendent ex voluntate & aliorum charitate, quæ hoc seculo rara & modica & propè frigefacta, imo gelu quodammodò astricta. Seu quomodo nobis persuadebis tot præclara ingenia, tot nobiles, tot bonæ mentis & puræ conscientiæ homines, domos suas, fortunas & opes, quas possidere, retinere, & augere poterant in seculo, securè, facilè, & sine iniuria, deferere, Iesuitisq; negotiationis causa sese adiungere voluisse, vt ditarentur non sine salutis & honoris dispendio, & vt illis opibus cumulerentur, quarum neq; possessio neq; fructus & vsus permissus est? An ne iure inficiaberis te insignem sycophantam simul & delirum esse, qui tam stolidus & tam malè sibi cohærentia mendacia texas?

At recipiunt legata & munera ex liberalitate piorum hominum profecta. Non negauerim. Sed cùm hoc faciunt, priuilegio vtuntur communitatibus & Collegiis à iure cesso, quo videlicet omnibus sit potestas testamento facultates suas transcribendi Religiosis. Ex quo tu non conuictiorum, sed potius laudis materiam sumere debuisses. Nam cùm oporteat Iesuitas aliqua tandem ratione vitam sustentare; non poterant sanè religiosiorem, & generoso pectore digniorem modum inire, quàm si se diuinæ prouidentiae committerent, nulla spe in propria industria laboribusq; susceptis collocata, omniq; iure mercedis petendæ remisso: talis enim animus admodum liberalis & anchora Christianæ spei, diuinæ bonitatis certissimo præsidio firmatus, victor terræ, rerumq; terrestrium, quidquid agit, id propter Deum

Deum agit, nihil sperans præter Deum. Et hoc itidem modo maiores ad proximos vtilitates redundant, qui cum occasione dandi eleemosynas, habent etiam occasionem apud Deum merendi; qua caret ille, qui stipendio vel mercede suis Magistris vicem reponit. Hunc eundem modum approbarunt & leges; quid quod & præcipua iura ac priuilegia Collegiorum & Communitatum in legatis & eleemosynis consistunt?

Legata & beneficia sunt iura Collegiorum L. cum senatus ff. de rebus dubiis, & L. omnibus ff. ad SC. Trebell.

CAPVT XLIII.

Cur Iesuitæ vulgo censeantur opulenti.

ED fortè hic aliquis, qui ad fundum tuarum calumniarum peruenire velit, sciscitetur, cur Iesuitæ vulgo credantur & habeantur auari, si tam pauperem vitam degant, & ab auaritiæ sordibus tam alienam? Quæstio hæc maximè ad hunc locum & ad hanc materiam pertinet, vt communis erroris causæ inuestigetur, quarum permultæ; sed præcipuas attingam. Prima, quam reliquarum fontem & originem rectè appellauerim, cur Iesuitæ censeantur opulenti, sita est in peruersa quadam & deprauata vulgi persuasione, cui familiare, imò propriū, falsa extollere, & vera deprimere, videlicet pro affectus conditione & statu. Videt v. g. imperita multitudo Iesuitas non nihil possessionum habere, partisq; contentos vivere magna animi alacritate & iucunditate: mox cuiusq; statum non ex ipsa re subiecta, sed ex præconcepta opinione æstimans, causam alacritatis adscribit causis externis, affluentia nimirum & copia fortunarum & opum, nomenq; ex hac fictitia & imaginaria causa, ei indit, cum capere nequeat, quomodo tanta animi æquitas & læta promptitudo alio ex fonte, quàm ex rerum caducarum abundantia & v-

Prima causa.